

Oponentský posudek na bakalářskou diplomovou práci Aliaksandra Stelchanka

Transformace a strukturální rysy politické kinematografie

Diplomová bakalářská práce Aliaksandra Stelchenka má velmi ambiciózní téma – snaží se popsat hlavní rysy a vývojové proměny politické kinematografie. Tato ambiciózní širší tématu se stala očekávatelně hlavním problémem tohoto textu. Popsat na dvaceti třiceti stranách bakalářské práce celý vývoj a hlavní prvky politické kinematografie, tedy zobecnit všechna ta desetiletí tvorby politických filmů od desítek význačných autorů pocházejících ze zcela odlišných kulturních a společenských kontextů je nemožný úkol - takto definované téma by bylo příliš široké a obecné dokonce i pro disertační práci. Akademické psaní klade zvýšené nároky na argumentovanost, přesnost, analytičnost a objektivnost textu, což většinou znamená, že je třeba vymezit si velmi jasně a úzce zkoumané téma; zvolit si malý a tudíž dobře uchopitelný vzorek děl, na jejichž základě bude téma zkoumáno; a nakonec také vybrat adekvátní úhel pohledu, který umožní zaměřit se pouze na určité aspekty dané oblasti a v jejich zkoumání postupovat důsledně a do hloubky. Takového prvotní vymezení ve Stelchankově bakalářské práci bohužel chybí: téma je příliš široké a není jasné, proč zmiňuje některé autory politické kinematografie a jiné nikoli, podle jakého klíče je vybíral. Je dobře, že se zaměřil aspoň v části textu na jeden jediný film, Godardův Film socialismus – ale nestačí to pro adekvátní ukotvení analýzy, ani to nepomůže k vymezení rozdílů mezi dřívější a současnou politickou kinematografií. Lepší postup by byl například vybrat si několik Godardových filmů z různých etap jeho politického myšlení, porovnat je mezi sebou a na základě toho se pokusit o opatrné zobecnění transformací v politické kinematografii. Jiná produktivní možnost mohla být zaměřit se třeba jen na jeden aspekt průběžně se vyskytující v politické kinematografii a ten důkladně rozebrat (kupříkladu v textu opakovaně zmiňované hledání jiných způsobů produkce anebo tendenci k „desémantizaci zobrazení“).

Na druhou stranu určitá neukotvenost, esejistická lehkost, asociativní přecházení mezi různými aspekty politické kinematografie a připomínání různých politicky angažovaných tvůrců je do jisté míry možno vnímat i jako specifický klad textu. Je znát, že téma je pro autora diplomové práce velmi podstatné a že se relativně dobře orientuje v současné politické kinematografii. Místy výstižně shrnuje některé klíčové rysy tohoto proudu natáčení (jako je zmiňovaná snaha tvůrců vynalézat více svobodné a kolektivní způsoby natáčení) a sympaticky pracuje s texty různých teoretiků, primárně filosofů (objevují se zde např. Jacques Rancière, Paul Virillio či Vilém Flusser, z nichž pisatel vybírá většinou dobře zvolené koncepty a myšlenky).

Tato autorova snaha promýšlet politickou kinematografii za pomoci různých filosofických teorií je sice pozitivní, nicméně naráží na to, že se jimi snaží popsat až příliš velké množství ve své podstatě odlišných filmařských přístupů a také na to, že mezi jednotlivými teoretickými koncepty příliš „skáče“

ale tedy používat už zavedený pojem sebereflexivní kinematografie? K čemu zavádět nový koncept, když není v textu jasně definován?

Poslední potíž, kterou v souvislosti s touto bakalářskou prací zmíním, byla občasná obtížná pochopitelnost vět z hlediska jazyka. Chápu, že musí být velice těžké psát takovýto náročný, filosoficky zaměřený text v jazyce, který není pro autora mateřským (jak aspoň soudím podle jména i stylu psaní). Na druhou stranu by v takovém případě stálo za to nechat text před odevzdáním projít jazykovou korekturou, protože v současné podobě některé věty působí dosti nesrozumitelně pravděpodobně i díky tomu, co se ztratilo v překladu. Týká se to např. také zavedených pojmů, které jsem musela pracně dekodovat: Brechtův zcizující efekt se zde nazývá „efekt odcizení“, Šklovského ozvláštnění je přezvané na „odstranění“ apod. Nerespektována je navíc česká norma psaní zahraničních jmen, což také komplikuje pochopení (Bart či Barth = Barthes, Koshta = Costa, Granrio = Grandrieux, Daniel Yue = Daniele Huilletová, Virillo = Virillio atd.).

Přestože jsem se soustředila primárně na popsání svých pochybností ohledně této bakalářské práce, zároveň je třeba ještě jednou zmínit, že se jedná o text prozrazující, že jeho autor má široký přehled, rozumí i komplikovaným teoretickým konceptům a v rámci analýzy Godardova filmu přináší i různé všímavé analytické postřehy. Škoda, že tyto kvality nejsou vsazené do více koncepčního a logičtější postaveného rámce. Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou C.

29. 8. 2018

Helena Bendová

